తల్లిచాటు పిల్లవాడు

౧

లోకం ఒక పెద్దకొలిమి. అనేకదెబ్బలు తిని రాటుతేలిన వాళ్ళు దానివేడికి తట్టుకోవలసిందే కాని, ప్రసాదరావులాంటి సుకుమారులు ఆగలేరు. అటువంటివాడు కొన్ని కారణాలవల్ల లోకంవాత పడ్డప్పుడు—

పత్నీసమేతుడయ్యేవరకూ ప్రసాదరావు తల్లిచాటున పెరిగాడు. లోకాన్నిగురించి అతనికి గ్రంథపరిచయంవల్ల కలిగిన జ్ఞానమేకాని ప్రత్యక్షానుభవం సున్నా. సుకుమారి. మనసుకూడా అటువంటిదే. ఎక్కువకాలం తనభావప్రపంచంలోనే ఉంటూండేవాడు. ఆదర్శాలు గొప్పవి.

ఒక కొమ్మనువదిలి మరోకొమ్మను పట్టుకోవాలనే టెన్డెన్సీ కోతులకే కాక మనుష్యులకూడా కొంటుంది. భార్య తనదయేరోజు సమీపిస్తున్నకొద్దీ అతను తన భావప్రపంచంలోనించి క్రమక్రమంగా తల్లిని తీసేసి ఆస్థానం భార్యకివ్వటం మొదలుపెట్టాడు. అందులో తప్పేమీలేదు—తల్లి అసూయాగ్రస్తురాలు కాకుండా ఉంటే. వెంకాయమ్మగారు సంతోషించింది.

ప్రసాదరావెంతో ఉత్సాహంతో ఎదురుచూస్తున్న రోజు వచ్చేసింది. గృహస్థాశ్రమంలో ప్రవేశించబొయ్యేవాడు తనభార్య ఈవిధంగా మాట్లాడుతుంది, ఈ విధంగా ప్రవర్తిస్తుంది అని నూరురకాలుగా ఊహించుకోనివ్వండి కాక, తీరాదగ్గిరికొచ్చేటప్పటికి నూట ఒకటోరకంగా ఉంటుంది. ప్రసాదరావుసంగతి పెంపుడు పిల్లికి తిండి పెట్టుతూండగా అది కాస్తా చెయ్యిపీకిన వాడి సామెతయింది! మర్నాడతనిమొహాన కత్తివాటు వేస్తే నెత్తురుచుక్క లేదు. అతనదివరకు రకరకాల ప్రణయకథలు చదివాడు. అనేకమంది స్త్రీలనుగురించి విన్నాడు. ఇదేరకమూ కాదు. మీదుమిక్కిలి ఆపిల్లకు సుశీలఅని ఎందుకు పేరుపెట్టారో అతనికి అర్థంకాలేదు. గండుపిల్లనికాని కొండముచ్చునికాని నామకరణంచేస్తే ఎంతో సార్థకంగా ఉండేది.

ప్రసాదరావుకు జరిగిన మరోఅపకారమేమిటంటే ఆకిందటిరోజునకూడా అతను భావప్రపంచంలో భార్యతో అద్భుతంగా సుఖపడుతూ చక్కనికలలుకంటున్నాడు. ఇప్పు డాముచ్చట తీరిపోయింది. భావప్రపంచం పటాపంచలయింది, కలలు వికలమైపోయినై.

రాయటానికీ-చదవటానికీ సుశీల విపరీతమైన వ్యక్తి అనిపించవచ్చును కాని ప్రపంచంలో అటువంటి పిల్లలు లెక్కలేనంతమంది ఉన్నారు. పెడకట్టె, మొండిది, మూర్ఖురాలు, ముక్కోపి, నాజూకులేనిది, కట్టెవిరిచినట్టు మాట్లాడేది, మర్యాదతెలీనిది. ఏదైనా లెజిస్లేచరు పెట్టి అటువంటి పిల్లలకు పెళ్ళికాకుండా ఏర్పాటు చేస్తే సంఘం కొంతవరకు తరిస్తుంది.

వెంకాయమ్మగారు కొడుకుదురవస్థ చెప్పినట్టు గ్రహించింది. (తల్లీ పిల్లల మధ్య భాష అవసరంలేదు.) లోపల చింతించి ఊరుకుంది. ఒక్క నెలరోజుల్లో ప్రసాదరావు దేవత్వంనించి దాదాపు రాక్షసత్వాని కొచ్చాడు.* ఆవిడ అర్థంచేసుకుని ఊరుకుంది.

వెంకాయమ్మగారికి వంట్లో అస్వస్థతగా ఉండి సుశీల వంటచేసుకోవలిసొచ్చింది. ఆపిల్ల మొహం మట మటలాడుతుంటూ వంటఇంట్లో చెంబులూ తప్పాలాలు పగలగొడుతుండగా, ప్రసాదరావు గడ్డంచేసుకోటానికి కాసిని నీళ్ళకోసం లోపలికొచ్చాడు చెంబుపట్టుకుని. అత నింకా అయిదడుగులదూరంలో ఉండగానే సుశీ అతనిపని కనుక్కొని పంపించక "అయ్యో! అట్లా మీదికొస్తారేం?" అంది. అతనికి ఒళ్ళుమండి చేతులో ఉన్నచెంబుతో పెళ్ళాం నెత్తిన లాగి ఒకటికొట్టాడు. దాంతో సుశీల కణతలకు పసుపుకొమ్ము అరగదీసి రాచుకుని ఎవరితోనూ చెప్పకుండా గదిలో ముసుగు పెట్టుకుని పడుకుంది. (ఎవరన్నా మాడుమీద ఒక్కటి పెట్టినప్పుడు కణతలకు పసుపు గంధం వెయ్యమని ఏ వైద్యగ్రంథరాజంలోనైనా చెప్పబడుందేమో నాకు తెలీదు. సుశీల ఒక నేటివుడాక్టరుగారి మేనకోడలు కనక ఆమెకే తెలియాలి.) ఒక పొయ్యిమీద అన్నం మాడిపోయింది. రెండో పొయ్యిమీది గిన్నె ఒరిగి పడి పోయింది. అప్పుడు వెంకాయమ్మగారు మడికట్టుకుంటే పదింటికి కావలసినవంట పన్నెండింటికి తేలింది.

అనాహ్లాదకరమైన ఈ విషయంమీద ఇంతకన్న ఎక్కువ రాయటం తగనిపని. నాలుగునెలలు కాపరం సుశీల ఇదిగిట్టుపాటుకాని వ్యవహారం అని గ్రహించిందో ఏమో ఎవరితోనూ చెప్పకుండా పుట్టింటికి లేచి పోయింది.

౨

సుశీల క్షేమంకోరి ఆమెను పుట్టింటినించి తిరిగి అత్తవారింటికి తీసుకొచ్చి రాయబారంచేసే పెద్దలు లేక పోయినారు. కాని మనోవర్తికోసం నోటీసు లిప్పించటానికి కావలసినంతమంది దొరికారు. ఆ విషయమై తగిన ఏర్పాటుచెయ్యటానికి ప్రసాదరావు ఏలూరు వెళ్ళాడు. అత నేవిధమైన పేచీలుపెట్టదలచ లేదు. వెళ్ళినపని వెంటనే అయిపోయింది. తిరిగి రాత్రి బండి అందుకోగలిగాడు. అతను స్టేషనుకు వచ్చేసరికి బండి కింకా చాలావ్యవధిఉంది. అతను స్టేషనులోనే భోజనంచేసి తాంబూలంవేసుకుని పచారుచెయ్యటానికి ప్లాటుఫారంమీదికొచ్చాడు. అక్కడెవరూలేరు. దూరంగా ఒకస్త్రీ కూర్చునిఉంది. ప్రసాదరావు ఒక్కసారి ముక్కులోనించి చాలాగాలివదిలాడు. కొంత కాలంనించీ తెల్లబట్ట కట్టుకుని ఆడదికనిపిస్తే అసహ్యం జాస్తయింది. అతను మెల్లిగాప్లాటుఫారం రెండోచివరకుపోయి అక్కడే తారట్లాడటం మొదలుపెట్టాడు. ఆలోచన ఎటోపోయింది. భావప్రపంచంలోపడిబాహ్య ప్రపంచాన్ని మరిచాడు.

"ఏమండోయి!"

ప్రసాదరావు కొట్టినట్టు ఉలికిపడి తలఎత్తి చూశాడు. పలకరించినగొంతు కటువుగా ఉండకపోవటమే కాకుండా చాలా శ్రావ్యంగా కూడా ఉండటంవల్ల అతనికి ఉలికిపడవలసిన అగత్యంలేదుకాని ప్రస్తుతం అతని కీఆడగొంతుల మాటగంసు బాగాలేదు. ఆమాట కొస్తే సుశీలదీ కొంతవరకు శ్రావ్యమైనగొంతే.

అతను తన్నుపలకరించిన మనిషివంక చూసి ప్లాటుఫారం మరోచివరకు చూపు పరిపాడు. అక్కడ మనిషి లేదు. ఆమనిషే ఈమనిషి. మనిషికూడా ఎక్కడ! పిల్ల. పదహారేళ్ళు దాటని పిల్ల. బోగంది! రూలు ప్రకారం అతనుమళ్ళీ ముక్కులతో బుసకొట్టాడు. తరవాత ఆపిల్లవంక తీవ్రంగా చూశాడు మెస్మరైజు చేస్తున్నవాడల్లే. కాని అతనివెనక దీపంఉండటంచేత ఆపిల్ల కదంతా సరిగా కనిపించి ఉండదు.

"నాకు బెజవాడ కొకటిక్కెట్టు కొనిపెడతారూ?" అన్నదాపిల్ల. ఆపిల్లమూతి ఎంతఅందంగా ఉంది!

"అట్లాగే! డబ్బులు తే!"

ముక్కు? ఏంముక్కు!

"నాదగ్గిరలేవు," అందా పిల్ల.

"నన్ను పెట్టుకోమంటావా?" కళ్ళు?

ఆ పిల్లకు కొద్దిగా కోపంవచ్చినట్టు కనపడ్డది.

"ఉచితంగా ఇవ్వక్కర్లేదు. బదులివ్వండి."

"అవును! తరవాత మనంమనం లెక్కచూసుకునేటప్పుడు—"

ఆ పిల్ల కీసారి బాగా కోపంవచ్చింది.

"అందాకా ఈ ఉంగరం అట్టే పెట్టుకోండి!" అని ఆపిల్ల వేలిఉంగరం తీసిచ్చింది.

గడ్డం? కనిబొమలు? జుట్టు? వేళ్ళు? అనుకుంటూనే అతను నిర్మోహమాటంగా చెయ్యిచాచి ఉంగరం తీసుకున్నాడు.

"ఈ ఉంగరం ఖరీదెంతఉంటుంది?" అన్నాడతను ఉంగరం అటూ ఇటూ తిప్పిచూసి.

"డెబ్భై అయిదు."

"బాష్! ఇదేదో ఇమిటేషన్‌రాయి."

"మీరిచ్చేటిక్కట్టు డబ్బులకు సరిపోతుంది లెండి" అన్నదాపిల్ల.

ఆత నామాట వినిపించుకోకుండా, "ఇదయితే నీకెట్లా దొరికింది?" అన్నాడు.

ఆపిల్ల చర్రుమన్నది. "మీకు మర్యాద తెలీదు. ఉంగరం ఇటు తెండి," అన్నది.

ప్రసాదరావు ఇచ్చేశాడు. ఆపిల్ల తీసుకుని వెళ్ళబోతున్నది.

"ఉండు. నీకిచ్చే రైలు చార్జీకి తాకట్టవసరంలేదు. టిక్కెట్టు కొనిపెడతాను."

అత నీమాట అంటూండగానే పోర్టరు గంటకొట్టి వెళ్ళాడు.

"ఇక్కడే ఉండు. టిక్కెట్టు తెస్తాను."

ఆపిల్ల అక్కడే ఉంది.

ప్రసాదరావు ఆమెచేతికి టిక్కట్టిచ్చి మళ్ళీ సంభాషణ మొదలు పెట్టాడు.

"నేనిందాక అన్నమాటలు నీకు రుచించినట్టు కనబడదు! మూడు సంగతులు జ్ఞాపకం పెట్టుకో, నేను ఆంటీ నాచి, ఆంటీ ఫెమినైన్. నీచర్యంతా ఫిమీగా ఉంది."

"అంటే?"

"ఫౌల్."

ఆపిల్ల చిరునవ్వునవ్వి "నాకంతవరకూ అర్థమా తుంది."

"నీ కింగ్లీషుకూడా వచ్చునా ఏమిటి?"

"నేను స్కూలు ఫైనల్ పాసయినాను."

"వెరీ గుడ్! నీ సంగతంతా ఫిషీగా ఉందని నిరూపిస్తాను చూడు. మీ దేవ్వూరు? నువ్వు బెజవాడ డబ్బు లేకుండా ఎందుకు పోతున్నావు? నేను బెజవాడ పోతున్నానని నీకెట్లా తెలిసింది?—"

"నాకు తెలీదు"

"నేను నమ్మను' ఒంటరిగా ఎందుకుపోతున్నావు?"

"నన్నడంతా అడగకండి! గాయం కెలికినట్టవుతుంది."

ప్రసాదరావు అకస్మాత్తుగా మాట్లాడటం మానేశాడు.

త్వరలోనే రైలొచ్చింది. దాదాపు పెట్టెలన్నీ ఖాళీగానే ఉన్నై. ప్రసాదరావు చిన్నపెట్టెగాచూచి ఎక్కాడు. బోగంపిల్లకూడా అతని వెనకనే ఎక్కి, "మీకభ్యంతరం లేకపోతే ఇందులోనే కూర్చుంటాను. చాలామంది మధ్య కూర్చోటానికి నాకు చాలా అసహ్యంగా ఉందిప్పుడు మనస్సు సరిగాలేదు," అన్నది.

"నాకభ్యంతరంలేదు. ఇందులోకూడా చాలామంది ఎక్క వచ్చునన్నేది మరిచిపోకు."

ఆపిల్ల నవ్వి "ఎక్కరు" అంది.

ఆమాట అతనికి దబ్బున అర్థంకాలేదుకాని కాగానే శరీరమంతా ఒక్కసారి ఝల్లుమన్నది. తన బతుక్కటువంటి పెళ్ళాంకూడానా.

అత నాపిల్లవంక తీక్ష్ణంగా చూశాడు. కాని ఆచూపు వ్యర్థమయింది. ఆ అమ్మాయి రొండో బల్లమీద కంపార్టుమెంటు అవతలివైపు కిటికీదగ్గిర కూర్చుని బయటికి చూస్తున్నది.

ఆపిల్ల అన్నట్టే అయింది. ఒకరిద్దరు ఆపెట్టెలో ఎక్కాలని ప్రయత్నంచేసి ఇద్దర్నీ చూచి పక్కకుపోయినారు. రైలు కదిలింది. ఆపిల్ల బయటికిచూడటం మానేసి అతనివంక చాలాసేపు చూసింది. అత నటువైపు చూడలేదు. చివర కామె లేచి అతనికి దగ్గిరలో కూర్చుని "మీఅనుమానాలకు సమాధానం చెబుతాను," అన్నది.

అతను పరధ్యానంగా "ఎందుకు? నాకవసరంలేదు," అన్నాడు.

'నన్నుగురించి మీరు దురభిప్రాయం పడుతున్నారు. అది నాకిష్టంలేదు."

ప్రసాదరావు కనిబొమలు ముడేశాడు.

"దురభిప్రాయానికి అవకాశంలేదు. నీ అభిప్రాయమేదో స్పష్టంగానే తెలుస్తున్నది."

ఒక్కసారి ఆపిల్లమొహం బాధపడుతున్న లక్షణాలు కనబరిచింది.

'మీరు నిజంగా క్రూరమైన మనిషి కారనుకుంటాను! ఎందుకంత హింసించినట్టు మాట్లాడుతారు?'

'క్రూరమైనమనిషి నెందుకాను? కావాలంటే నాపెళ్లాన్ని అడుగు," అన్నాడతను వికటంగా నవ్వి.

ఆపిల్ల దీనంగాచూడటం మొదలుపెట్టింది.

'నీ అభిప్రాయాన్నిగురించి నాకేటువంటి అనుమానంలేదు. చూశావు. కుర్రవాడుగా ఉన్నాడు, అమాయకుడేమో బుట్టలో వేద్దామనుకున్నావు. లేకపోతే స్టేషనులో అంతమంది ఉండగా నన్నే ఎందుకు టిక్కట్టు అడిగినావు? బెజవాడకే ఎందుకు కావాలి సొచ్చింది? నే ఎక్కినపెట్టెలోనే ఎందుకెక్కావు? నువ్వు చెప్పిన సమాధానమేమిటి ఈపెట్టెలో ఇంకా ఎవరైనా ఎక్కుతారంటే? ఇంకేమైనా నామీద ఆశలుంటే ఇప్పటికైనా వదులుకో! నాకర్థంకాని దల్లా ఒకటే! ఇంత చిన్నదానివి నీకింతధైర్యం ఎట్లావచ్చిందా అని!'

ఆపిల్ల అతననుకున్నట్టు ప్రవర్తించలేదు. మొహానికి చీర అడ్డంపెట్టుకుని ఏడవటం మొదలుపెట్టింది. అంతటితో అతనిధైర్యం యావత్తూ అంతరించింది. పైన ఒక్కపొర ఘనీభవించి చూడటాని కతని మనస్సు పాషాణమల్లే ఉందికాని అతని మనస్సులోపల జావగా ఉంది. ఆపిల్ల ఏడుపు పైపొరను కొట్టేసింది. అత నామెకు సమీపించి మెల్లిగా "చూడు" అన్నాడు ప్రయోజనం లేకపోయింది. ఇంకోసారి కొంచెం గట్టిగా

“చూడు!” అన్నాడు. ఊహుఁ! అతను బలవంతంగా ఆమె మొహంమీదినించి రెండుచేతులూ తీసేశాడు. ఆకళ్ళూ, మూతీ, గడ్డం, ముక్కూ అంత సమీపంలో చూసేటప్పటి కతనికి మతిపోయి ఆ దొండపండంటి మూతిని కాస్తా ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

పెద్దమనిషి చెయ్యవలసినపనికాదు. ఆపిల్ల భోగం దయినా, ఆమె అనుమతిలేకుండా, తన్ను నివారించ లేని స్థితిలో ఉండగా అటువంటి పనిచెయ్యటం చాలా నింద్యమైన సంగతి. ఆ వివేచన అంతా మించిపోయిన తరవాత వచ్చింది. అదేకాదు ఇంకా చాలావిషయాలు తెలిసొచ్చినై. మొదటిసంగతి అత నంతవరకు ఆపిల్ల విషయంలో ఒక్కసారైనా పెద్దమనిషితరహాగా ప్రవర్తించలేదు. మరోసంగతి ఆపిల్లచర్య కింకో కారణం ఉండికూడా ఉండవచ్చును. అప్పుడే ఆపిల్లను బలాత్కారంగా ముద్దుపెట్టుకున్న మొహంతో ఆలోచిస్తే తన చర్యలో ఆపిల్లచర్య నూరోవంతు అనుమానాస్పదంగాలేదు.

ఆపిల్ల లేచి ఎడంగా పోయింది. అతని కామెవంక చూడటానికి ధైర్యంలేకపోయింది. కాని మొండితనం చేసి ఆమెవంక చూశాడు.

“ఆ గొలుసు లాగితే బండి ఆగుతుంది. లాగు!” అన్నాడు. ఆమె అతనివంక బోనులో సింహంవంక చూస్తున్నట్టుచూస్తూ నిలబడ్డది.

అతను మొహం చేతుల్లో పెట్టుకుని “నాకు మతి చెడిపోయింది. నేను వెనకటి ప్రసాదరావును కాను!” అని గొణుక్కున్నాడు. అయిదునిమిషాలసేపిద్దరూ కదల్లేదు. ఆ పిల్ల మెల్లిగావచ్చి అతని భుజంమీద మెల్లిగా చెయ్యివేసి “మీరేమీ పశ్చాత్తాప పడక్కర్లేదు. నాకన్న మీకేమోసం ఎక్కువ మీరుచేసిన పనివల్ల. నేను మిమ్మల్ని బుట్టలోవెయ్యటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను కనక నాకు కష్టంగా ఉంటుందని మీర నుకోటానికవకాశంలేదు,” అంది.

ప్రసాదరావు తలఎత్తి “నేనెట్లాగూ పెద్దమనిషిని కానని నిరూపించుకున్నాను. నువ్వింతవరకు చాలా పెద్దమనిషితరహాగా ప్రవర్తిస్తూవచ్చావు. ఆ ఒక్క మాటతో నన్ను వదిలెయ్యి,” అన్నాడు.

ఆపిల్ల క్లుప్తంగా “క్షమించండి!” అంది.

ఆమాటతో అతని కాపిల్లను చూస్తే చాలా గౌరవం కలిగింది. ఇద్దరిపరిచయం ఇంతవరకు వచ్చినతరవాత తన మనస్థితంతా ఆమెకు చెప్పేద్దామనుకున్నాడు. తన భార్య గోలంతా చెప్పాడు. తన మనస్సు విరిగిపోయిందన్నాడు. లేకపోతే తనట్లా ప్రవర్తించాలిసింది కాదన్నాడు. ఆపిల్ల అంతా ఓపిగ్గావిని తనకథంతా చెప్పింది.

ఆపిల్లపేరు కాంతం. ఆమె మేనమామ సంఘసంస్కారి. అనేకమంది భోగంవాళ్ళకు పెళ్ళిళ్ళు చేయించాడు. ఆపిల్లనాయనే పెంచి చదువు చెప్పించి పెళ్ళికి ప్రయత్నంచేస్తూ చనిపోయినాడు. తరవాత కాంతం తల్లి దగ్గిరికొచ్చింది. తల్లి కూతుర్ని వృత్తిలో దిగమని ప్రోద్బలంచేసింది. కూతురు వినలేదు. తల్లి దొంగెత్తు వేసి పెళ్ళనే వంకపెట్టి ఒక యెద్దు కంటగట్టింది కాంతాన్ని. కాంతం ఆయన్ను పెళ్ళిచేసుకోనంది. భోగం పిల్లలను పెళ్ళిచేసుకునేందుకు రంభలురారని గట్టిగా చెప్పేసింది తల్లి. ఈపని జరిగిన కొద్దిరోజుల కావేశ్య మాతకూడా చచ్చిపోయింది. ఆయెద్దు కాంతం తల్లిదగ్గిర ఉన్న సామానంతా అమ్మి “మా ఊరు ఏలూరు, మా యింటికి పోదాంపద”మని ప్రయాణంచేశాడు. ఏలూరులో ఒక సందులో బండి ఆపి ఇక్కడే ఇల్లు దిగమన్నాడు. కాంతం దిగటంతోటే బండి తిరిగి స్టేషను దారిపట్టింది. ఆ యెద్దుకు దిగినబండే అంది ఉంటుంది. కాంతం రైలుకు దారికనుక్కుని స్టేషను చేరేటప్పటికి రైలుపోయి చాలాసేపయింది. కాంతం భోజనంచేసి పన్నెండుగంటలు దాటింది.

ఇదంతా కాంతం చెబుతూన్నప్పు డతను చెప్పనియ్యకపోవటం మేలే అయింది. అప్పుడైతే అతనికది కూడా పార్టు ఆఫ్ ది గేమ్ అనిపించేదే. ఇప్పు డతని గుండె నీరయిపోయింది.

“బెజవాడలో మరి నీకెవరున్నారు?” అన్నాడు ప్రసాదరావు.

“మా స్నేహితులున్నారు. కొంతకాలంవాళ్ళ అండపడి ఉంటే తరవాత ఏమవుతుందో! మా మామయ్య

స్నేహితులున్నారు. వాళ్ళ మొహం ఎట్లా చూడను?"

"నువ్వెప్పటికైనా కులవృత్తి చెయ్యవలిసొస్తుందేమో! నీకిష్టం లేదు కాదూ?"

"నిజం చెప్పటంకన్న నిజమే ఎక్కువ. ఇష్టంలేకపోతే లేదని అనుకోటంవల్ల ఒరిగేదుందా?"

"లేదు. నువ్వు చాలా అద్భుతమైనదానివి."

"నేననేదదే! మీరు నిజంగా అట్లా భావిస్తే పైకనరు."

మనిషికి బుద్ధిలేదు. అతనికి కాంతాన్ని మళ్ళీ ముద్దుపెట్టుకోవాలనిపించింది. ఈ అనిపించటమైనా తప్పయి ఉండాలి, అంతకుపూర్వమే కలిగిన అతని పశ్చాత్తాపమయినా అర్థంలేనిదయి ఉండాలి. ఎట్లాగైనా అతనికి బుద్ధిలేనట్టే.

"నన్ను మాట్లాడనివ్వవు! రోజూ నీవంటిదానితో సంచరించటం బహుకష్టం!"

"ఇంత అద్భుతమైన దాన్నయినా?"

ప్రసాదరావు కాంతం రెండుచేతులూ పట్టుకున్నాడు.

"ఎక్కడికీ వెళ్ళవద్దు! నాదగ్గిరే ఉండు, కాంతం!"

"ఎవరికోసం ఉండను?"

"నీకిష్టమైతే నాకోసం."

"మీరు నాతో సుఖపడరు!"

"పడతాను."

"లోకం మిమ్మల్ని చెండుకు తింటుంది."

"నేను లెక్కచెయ్యను."

"చేస్తారు! ఎవరో ఒప్పుకోకపోతే మీరు లెక్కచెయ్యకపోవచ్చు. మీ అమ్మగారే ఉందనుకోండి."

ప్రసాదరావు నిట్టూర్పు విడిచాడు.

"ఆవిడ ఒప్పుకుంటే మీదగ్గిర ఉంటాను. మీ సుఖం కోసంకాదు, నా తిండికోసంకాదు, మీకోసం ఉంటాను. ఆవిడ ఒప్పుకోకపోతే ఉండను."

3

బెజవాడలో ఇద్దరూదిగారు. ఒకబండీ ఎక్కారు, ఇద్దరుపోవలిసిందీ ఒకవైపే. మధ్య కాంతం బండిఆపించి దిగింది. ప్రసాదరావు ఇల్లు గుర్తుపెట్టుకున్నాడు.

ఇంట్లో అడుగుపెడుతూనే తల్లితో చెప్పదామని అతని ఉద్దేశం. కాని తల్లిమొహంచూడగానే అతనికి ధైర్యం లేకపోయింది. అతనిస్థితి కాలుగాలిన పిల్లల్లే ఉంది. ఉత్తశరీరసంబంధమయిన ఆందం మరుపుకొస్తుంది. కాంతాన్ని ఎట్లామరిచిపోతాడు? తను కాంతం విషయంలో చూపించిన అన్యాయం, నిర్దయ, మోటుతనం! తన అహంకారం? తనలో ఏంచూసి కాంతం తన్నుబుట్టలో వేసుకోవాలని ప్రయత్నం చేస్తుందిట? కాంతం అన్న ఒక్కొక్కమాట గంటమోగినట్టు చెవిలో మోగుతుండెను. తనన్నమాటలు తలుచుకుంటే ప్రాణం చచ్చిపోతుండె! అవి ఇంకా నాలుగైదుసార్లు జ్ఞాపకం వస్తే మర్నాడు కాంతం మొహంచూసే ధైర్యంకూడా ఉండదు తనకు.

సుశీలతో పోల్చినా, ఎక్కడి కాంతం, ఎక్కడి సుశీల! కాంతాన్నిచూస్తే ఉన్నగౌరవం తనకింకెవర్నీ చూస్తే లేనప్పుడు ఇంకోళ్ళేమనుకుంటారో అనే ఆలోచనెందుకొస్తుంది? కాని తల్లి?—

అతనికి ఒంటిగంటకుకాని నిద్రపట్టలేదు. మర్నాడు లేచేటప్పటికప్పుడే బాంబుపేలింది. వెంకాయమ్మగారికప్పుడే రిపోర్టువచ్చింది ప్రసాదరావు భోగందానితో రైలుదిగాడని ఓరూ, బండిలో ఎక్కాడని ఓరూ! వెంకాయమ్మగారు లేవగానే కొడుకును ప్రశ్నించింది. పాచిమొహంతో ఒక్క అబద్ధమైనా ఆడకుండా అతనుతల్లికి చెప్పదగినంతవరకు చెప్పాడు.

వెంకాయమ్మగారు నిర్ఘాంతపోయింది.

"కాంతాన్ని ఇంతప్పుడు చూశానురా, అబ్బాయి! వాళ్ళ రామదాసు మీనాన్నకు స్నేహితుడు. జ్ఞాపకం ఉందా? ఎర్రబొట్టు నిలువుగా పెట్టుకుని, తలగుడ్డ చుట్టుకుని, మీసాలూ అవీనూ! మంచివాడు, పాపం! ఆయన పెళ్ళాంతో ఈ పిల్ల ఒకరోజున పేరంటాని కొచ్చింది మనింటికి. దాన్నిమళ్ళీ ఒకసారితీసుకురా," అన్న దావిడ నవ్వుతూ.

"ఇవాళ్ళే తెస్తాను!" అన్నాడు ప్రసాదరావు నిశ్చింతగా.

—కొడవటిగంటి కుటుంబరావు.